

Børne- og Kulturchefforeningen,

Formanden

14. November 2002

Formandens mundtlige beretning ved generalforsamlingen d. 14. november 2002 kl. 14.00, v/ Per B. Christensen på Munkebjerg Hotel, Vejle.

Indhold

Hænger det sammen.....	1
Der er behov for ledelse.....	3
Dialog med personalet.....	5
Dagtilbudsområdet i udvikling.....	6
Kvalitetscheck af arbejdet med de sårbare børn og unge.....	8
Bedre ungdomsuddannelser både for de stærke og de svage unge...	10
Ingen grund til Pisa-panik.....	11
Vigtigt med et centralt og lokalt samspil om skolen.....	12
Styrket evalueringskultur.....	11
Fælles indgang til lærer- og pædagoguddannelsen.....	11
Børnekulturen og kulturen som vækstfaktor.....	12
Velfærd og civilsamfund - en dialog.....	13

Hænger det sammen

Det er vigtigt, at der er helhed og sammenhæng i opgaveløsningen på det kommunale område - ikke mindst på børne- og kulturområdet.

Børnene og deres forældre skal opleve, at der er sammenhæng i overgangen mellem dagplejen, børnehaven og skolen, og mellem skolen og ungdomsuddannelserne. De værdigrundlag som vi arbejder efter skal kunne mærkes i Peters skoletaske og på det lokale bibliotek. Er det nu også sådan i realiteternes verden?

Det er BKF's opfattelse, at der er gang i en god og spændende udvikling i vores skoler, daginstitutioner, klubber og kulturtilbud. De fleste kommuner har nu fælles værdier for arbejdet omkring børn

og unge. Værdier der signalerer, at det er børn og unge, der er udgangspunktet i det daglige arbejde.

Som forening og som ansvarlige for området må vi løbende kigge vores egen praksis efter i sømmene.

- Er der skabt større helhed og sammenhæng til gavn for børn og unge?
- Går det godt nok, og hænger det reelt sammen?
- Hvordan sætter vi ind for at få indsatsen til at fungere bedre og mere hensigtsmæssigt?

Alle er enige i det overordnede budskab om helhed og sammenhæng. Alligevel kan der opstå problemer i hverdagen.

Lad mig blot nævne 4 aktuelle problemstillinger:

1. Evalueringen af børnehaveklassen viser, at børnehaveklassen ikke er blevet et overgangsår, men i stedet en ø mellem børnehave og skole.
2. Der er stadig barrierer, der hindrer helhed og sammenhæng. Det gælder f.eks. på det overenskomstmæssige område i indskoling. Her er der stadig behov for at KL, DLF og BUPL sammen skaber nogle fleksible rammer for anvendelse af lærere og pædagoger. Vi har sagt det før, men skulle vi ikke snart se at få gjort noget ved det?
3. Vi ønsker, at kommunerne - hvis de vil - kan samordne deres forskellige tilbud til de unge. Vi tænker her på ungdomsskolen, erhvervsgrunduddannelsen, 10. klassecentre, SSP-indsatsen, ungdomsklubberne og de kommende vejledningscentre for unge. Det er ikke nødvendigt at have centrale regler om, hvordan ungdomsskolen ledelsesmæssigt skal organiseres. Det er tilstrækkeligt, at kommunerne har en ungdomspolitik og driver en bred vifte af ung-

domsskole- og klubaktiviteter. En kommune skal kunne ansætte en samlet leder af ungdomsområdet ligesom 3-4 mindre kommuner skal kunne ansætte en fælles leder af en fælles ungdomsskole. Disse muligheder eksisterer ikke i dag. Det er en opgave som KL og Undervisningsministeriet må kigge på.

4. BKF må også pege på lovgivningsmæssige og ministerielle barrierer. Regeringen fortjener ros for, at man har samlet beskæftigelsesindsatsen i et ministerium og voksenuddannelserne i et andet. BKF ønsker sig også et ministerium, der samler aktiviteterne for børn og unge - som svenskerne just har gjort det. Et skridt i den rigtige retning kunne være, at Regeringen fastlægger en samlet børn- og ungepolitik, der giver rammer og værdier for de forskellige ministeriers arbejde med børn og unge og sikrer, at de ministerier, der arbejder med dagtilbud, uddannelse og kultur samtænker deres initiativer. I dag virker det næsten som om, at ministerierne sætter en ære i, at deres tiltag på børn- og ungeområdet har forskellige profiler og benævnelser. Det giver grund til ærgrelse i kommunerne.

Der er behov for ledelse

Skal man tro en række undersøgelser om medarbejderes og lederes trivsel, er der nok at tage fat på, som leder i den offentlige sektor. Fra undersøgelserne skal jeg blot referere:

- at en række kommunale ledere er udsat for et øget krydspres mellem politikere og forvaltning på den ene side og borgere og brugere på den anden
- at både offentlige ledere og medarbejdere oplever stigende arbejdspress, og
- at en række offentlige medarbejdergrupper - blandt andet på vores område - oplever, at de ikke får tilstrækkelig mulighed for at lære på jobbet.

Jeg tænker også på, at forskellige undersøgelser om det psykiske arbejdsmiljø ikke giver offentlige ledere de bedste karakterer.

Men der er også en anden side af virkeligheden.

Der er ledere der oplever, at de med decentralisering og selvforvaltning får mulighed for at udøve reel ledelse, og ledere der ved at få et øget ansvar føler sig som en reel del af den kommunale familie. Som føler stor glæde ved at lede faglige processer for personale og for børn og som indgår i ledelsesnetværk og andre kompetenceudviklende forløb. Det er ledere, der udøver ledelse - der sikrer, at medarbejderne kan lide at gå på arbejde, agerer selvstændigt, tager ansvar for arbejdet, både den daglige opgaveløsning, og for udviklingen af den. Der udøves megen god ledelse.

Børne- og Kulturchefforeningen ønsker at sætte fokus på ledelse: På behovet for at skabe ledelsesrum for den enkelte, men i bæredygtige enheder og med afsæt i en fælles forståelse af de bærende værdier for ledelse i den enkelte kommune. Vi ønsker at sætte fokus på ledelsesudvikling og på det nødvendige i både at kunne drive faglig ledelse og ledelse som fag.

Vi anser det for vigtigt

- At forvaltningschefen bidrager til at skabe klarhed og gennemsigtighed i samspillet mellem politikere, forvaltningen, institutionslederen, institutionsbestyrelsen og brugerne.
- At kommunerne vurderer deres institutions- og ledelsesstruktur. Er der behov for større og mere bæredygtige ledelsesenheder?
- At lederne får mulighed for at deltage i en kompetencegivende lederuddannelse der især fokuserer på personaleledelse og strategisk ledelse og på det personlige lederskab.

Dialog med personalet

Indsatsen skal ikke kun rettes mod de decentrale ledere. Vi må også satse på en bredere dialog med de faglige organisationer lokalt og centralt.

Vi skal drøfte

- hvordan vi sikrer en helhedsorienteret udvikling af børne- og kulturområdet i kommunerne i de kommende år,
- hvordan vi som arbejdsgivere og lønmodtagere kan medvirke hertil, og ikke mindst
- hvordan vi udvikler attraktive arbejdspladser og hvordan vi fastholder, udvikler og tiltrækker kvalificerede medarbejdere og ledere. Hvordan vi sikrer en udvikling, der på samme tid øger medarbejdernes professionsbevidsthed og evne til at agere på tværs.

Og så er der et par ting som trænger sig særlig på:

Vi skal ved fælles hjælp have gjort noget ved lærernes arbejdstidsaftale.

BKF`s ønsker hertil kan sammenfattes således:

Vi ønsker en aftale der kan understøtte udviklingen af skolen som en dynamisk organisation, som det er beskrevet i "En skole på vej". Vi skal have en aftale der passer til videnssamfundets skole - industrisamfundets skole er passé.

Vi ønsker en aftale, der i sit indhold minder om de øvrige aftaler på det kommunale arbejdsmarked, en aftale der ikke fokuserer på tælleri og kontrol, men lægger vægt på lærernes primære arbejdsopgave.

Jeg har et begrundet håb om, at KL og DLF vil lægge sig i selen for at gå den vej. For et par måneder siden ville jeg have appelleret til parterne på samme måde som den amerikanske forsvarsmini-

ster Donald Rumsfeld gjorde til kansler Schröder under den tyske valgkamp - "hvis du sidder nede i et hul og gerne vil op - så hold op med at grave!". Men nu lyder der mere optimistiske toner fra KL og DLF. Og jeg skal ikke være den, der ødelægger den gode stemning.

Også på daginstitutionsområdet er der behov for at være opmærksom. Pædagogerne anvender stadig mere tid på opgaver, der ikke primært er rettet mod det enkelte barn. Det er et problem som vi må løse. Dels ved at se på sammensætningen af opgaverne, dels ved at organisere os ud af det. Vi må bl.a. vurdere om andre faggrupper kan overtage opgaver omkring administration, dokumentation m.v.

Dagtilbudsområdet i udvikling

Men ellers er dagtilbudene efter min opfattelse inde i en rigtig god udvikling. Der udvikles værdigrundlag og lokale læreplaner. Der arbejdes offensivt med kompetenceudvikling for medarbejdere og ledere.

Socialministeriet, KL og BUPL's fællesprojekt "Kvalitet i dagtilbud", KID, har givet et godt udgangspunkt for udvikling af området. Nu venter kommuner, ledere og medarbejdere utålmodigt på at komme videre. De centrale parter har været for længe om at sætte fart i 2. fase af KID-projektet. Derfor er der ikke tilstrækkelig sammenhæng i projektet, og heller ikke mellem de centrale initiativer og den kommunale indsats. Men det kan der forhåbentlig rådes bod på nu.

Socialministeriets pulje på 30 mio. til KID-projektet er for beskeden set i forhold til programmets ambitionsniveau. Midlerne skal bl.a. anvendes til at udvikle lokale læreplaner på området. Socialministeriet kalder det godt nok "En læringsguide til udvik-

ling af redskaber med læring og udvikling i børnehaver." - Hvorfor må det nu ikke hedde læreplaner?

Vi synes det er godt, at der centralt formuleres mål. Vi er glade for, at der i projektet også arbejdes mod at udvikle metoder og redskaber. Vi siger altså ja tak til centrale mål for området. Men vi siger lige så klart nej tak til centralt fastsatte standarder. Vi vil selv i kommunerne udmønte metoder og redskaber i vores kommunale læreplaner. Der skal være sammenhæng til den øvrige lokale indsats på børneområdet.

Vi opfatter læreplanerne på førskoleområdet som en naturlig forlængelse af Servicelovens formålsbestemmelse. Formålsbestemmelsen udtrykker samfundets forventninger til de daginstitutioner, hvor langt de fleste børn tilbringer en stor del af deres barndom og udvikler grundlæggende færdigheder.

Heri støttes en pædagogik, hvor barnets leg og barnets læring ses i sammenhæng. Heri lægges vægt på omsorg, på udvikling af almene og sociale færdigheder med fantasi og kreativitet som væsentlige nøgleord. Også børns medbestemmelse og opdragelse til demokratiske traditioner står centralt.

Socialministeriet afslutter i 2003 en stort anlagt evaluering, hvor det undersøges, hvordan lovens formålsbestemmelser kommer til udtryk i kommunale politikker og strategier - og dermed i dagtilbudenes daglige arbejde.

Vi ser frem til resultatet, som vi forventer vil dokumentere kommunernes indsats på dette væsentlige område.

Det er godt at der i KID-II lægges op til at se på helhed og overgange i børns liv, herunder de sammenhænge mellem dagpleje, klubskole og fritidstilbud, som jeg omtalte før.

Vi forventer desuden, at projektet også vil fokusere på, hvordan skoler og daginstitutioner kan bidrage til at bryde den sociale arv. I denne sammenhæng er de i denne uge netop offentliggjorte resultater af SFI's undersøgelse om daginstitutioner interessante. Kvalificerede dagtilbud kan i høj grad være med til at påvirke og bryde sociale mønstre.

Kvalitetscheck af arbejdet med de sårbare børn og unge

Der er behov for kvalitetscheck af arbejdet med de sårbare børn og unge. Både af den centrale og den lokale indsats.

2010-udvalget om udvikling og styring af den kommunale økonomi har sat spot på de store udfordringer på det kommunale børn- og ungeområde. Stigningstakten i ressourcer til specialundervisning og til sociale foranstaltninger for børn og unge er foruroligende. Der er derfor al mulig grund til at fokusere på indsatsen for sårbare børn og unge:

Hvad kan vi gøre bedre? Hvordan kan vi styre bedre økonomisk og indholdsmæssigt?.

Vi må som kommunale chefer være med til at sætte dagsordenen for en indsats på følgende 4 områder:

Det handler om rummelighed. Dagtilbud, klubber, kulturinstitutioner og skoler skal være rummelige. (Det er de i vidt omfang allerede i dag - det er ikke så slemt som socialcheferne siger). Vi skal kunne rumme flere af de sårbare børn og unge i de kommunale normaltilbud. Vi skal ruste medarbejderne gennem kompetence- og metodeudvikling. Vi skal sikre rummeligheden gennem organisatorisk overblik og sammenhæng over til de sociale tilbud, såvel til det enkelte barn som til barnets familie. Og vi skal opfatte børn som børn med forskellige muligheder og potentialer.

Det handler også om faglighed. Vi skal sikre, at de stærke fagkulturer på specialområdet fremmer, og ikke hæmmer, mere helhedsorienterede og billigere løsninger. Er man faglig kompetent kan man også se de kompetencer som andre faggrupper repræsenterer- det ligger i at være kompetent. Derfor handler faglighed i denne sammenhæng i høj grad om at udvikle nye metoder, tænke i helheder og se nye muligheder sammen med andre faggrupper og sektorer.

Vi skal også give vores pædagogiske-psykologiske rådgivning (PPR) og børn- og ungeafdelinger et kvalitetscheck. Anvender vi PPR til de rigtige opgaver? Hvordan indgår de i samarbejdet med andre kommunale parter? Har de tilstrækkelig klare og tydelige procedurer for deres arbejde og har de den tilstrækkelige faglige ballast til at møde de nye opgaver?

Det handler om styring og ledelse. Den enkelte kommune skal opstille mål og serviceniveau for indsatsen og lederne skal i dialog med medarbejderne udvikle økonomi- og indholdsstyringsværktøjer på området. Og så skal vi lære vores medarbejdere at opstille alternativer til den ideelle handlingsplan.

Og så handler det igen om helhed og sammenhæng. De centrale ministerier må blive bedre til at samarbejde om indsatsen for sårbare børn og unge - ligesom vi også forventer et sådant samarbejde på lokalt niveau.

Det er f.eks. fint, at Undervisningsministeriet har lavet et udkast til vejledning om børn med særlige behov i folkeskolen. Der er i vejledningen nogle gode betragtninger om rummelighed og afgrænsning mellem normalundervisningens muligheder for differentiering og den egentlige specialundervisning. Men det er meget problematisk, at småbørnsområdet og forbindelsen til det sociale om-

råde og den tværfaglige indsats stort set ikke nævnes. Udkastet er åbenbart udelukkende udarbejdet af folk fra Undervisningsministeriet.

Samtidig hører jeg, at Socialministeriet i øjeblikket er ved at udarbejde en vejledning til børn med særlige problemer. Mon Undervisningsministeriet deltager i dette arbejde ?

Set fra en kommunal vinkel er det meget påkrævet, at der skabes helhed og sammenhæng for at få knækket kurven på de stigende udgifter til såvel specialundervisning som foranstaltninger. For at sikre dette kræver det sammenhængende og helhedsprægede centrale udmeldninger! Jeg har derfor skrevet til Socialministeren og Undervisningsministeren med en anmodning om, at samarbejdet om indsatsen for de sårbare børn og unge også styrkes på centralt niveau.

Bedre ungdomsuddannelser både for de stærke og de svage unge

Regeringen lægger op til en gymnasiereform, både af struktur og indhold. Jeg hilser med glæde, at vi nu endelig får en grundlæggende gymnasiereform, som lægger op til nye undervisningsformer. Nye former, der opmuntrer elevernes faglige nysgerrighed og engagement og fremmer eksperimenterende tilgange til stoffet. En undervisningsform, der matcher de unge, der i dag vælger gymnasiet. Jeg håber, vi får en gymnasiestruktur, der er så fleksibel, at HF-uddannelsen fremover alene skal udbydes som voksenuddannelse på VUC.

Endelig er det meget vigtigt, at man tænker den kommende evaluering af 10. klasserne ind i drøftelserne af fremtidens ungdomsuddannelse. 10. klasserne er ikke hellige for BKF, men vi mener fortsat, at der mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne er behov for et overgangsår for de fagligt og modenhedsmæssigt usikre. Vi mener samtidig, at der er behov for nye uddannelsesstilbud til

den gruppe af unge, der i dag ikke gennemfører en kompetencegivende ungdomsuddannelse. Det skal være kortere uddannelsesforløb, med andre pædagogiske og faglige tilgange, med tæt sammenhæng mellem teori og praktik og med megen systematik. Det vil også være et centralt bidrag i bestræbelserne på at øge det danske uddannelsesniveau.

Ingen grund til Pisa-panik

Undervisningsministeren har med "Klare Mål" og specielt efter offentliggørelsen af den seneste PISA-undersøgelse sat øget fokus på faglighed i skolen. Jeg er enig i, at elevernes faglige kompetencer skal udvikles i overensstemmelse med kravene i videnssamfundet, men det er også vigtigt at give sig tid til at diskutere, hvad faglighed rummer. Øget fokus på faglighed er ikke alene at styrke elevernes basale færdigheder i dansk og matematik, men også deres kompetencer til at løse sammensatte og problemorienterede opgaver.

Jeg vil gerne understrege, at der ikke er grund til at gå i panik over PISA-undersøgelsen. Hvis man handler i panik, handler man uden strategi. Det er et godt udgangspunkt, at de danske elever er glade for at gå i skole, og at de er velmotiverede. Det at møde en skole, der er venlig, accepterende og åben er et godt udgangspunkt for, at eleverne får lysten til "at lære hele livet", og står ikke i modsætning til en skole, der er effektiv, og som løser sin kerneopgave - at gøre børn klogere.

Det er et godt udgangspunkt for udviklingen af elevernes personlige, kreative og demokratiske kompetencer, at de danske elever er gode til at samarbejde og konkurrere - og at de har gode IT-kompetencer. I et samfund, der bliver mere og mere kompliceret, og hvor den umulige opgaveløsning ofte er den rigtige, er det vigtigt at kunne arbejde sammen i teams og med samarbejdspartnere, der har en anden indgangsvinkel til opgaven.

Derfor skal vi arbejde vedholdende, målrettet, og præcist mod at udvikle en faglig stærk, fleksibel og udviklingsorienteret skole.

Vigtigt med et centralt og lokalt samspil om skolen

De seneste måneders politiske forhandlinger om folkeskolens fremtid har udviklet sig til en sand gyser, hvor den lokale politiske styring af skolen er i spil. Vi skal åbenbart vænne os til at have bindende mål for folkeskolen fastsat centralt.

Det forlig, der blev indgået imorges kl. 5.15. er tilsyneladende en buket, der rummer et par tidsler. Tidsler der giver grund til bekymring kommunalt. Vi har dog behov for at få udlagt teksten yderligere inden vi kan komme med en egentlig BKF-anmeldelse af forliget. Det får Ministeren mulighed for i eftermiddag.

Det er på den ene side godt:

- at forliget er blevet bredere politisk funderet,
- at der gives kommunerne mulighed for øget fleksibilitet på en række områder. Vi havde ønsket os yderligere af den slags,
- at der lægges op til en styrket brobygning mellem dagtilbud og skole og mellem skole og ungdomsuddannelser.
- At de centrale parter er enige om, at understøtte initiativer i folkeskolen, der kan styrke rummeligheden,
- At de bindende mål baserer sig på de klare delmål og ikke på de årsmål, der blev meldt ud i sidste uge.
- At bestemmelserne om pædagogisk holddannelse præciseres.

Som en konstruktiv formand for en forening af embedsmænd vælger jeg at opfatte udspillet, som et centralt indspil til, hvordan vi lokalt styrker skolens faglige indhold - i en bred forstand - og

ikke en kritik af den måde vi forvalter vores skoler på i kommunerne.

Men der er også nogle tidsler i forliget.

Hvordan vil Undervisningsministeriet følge op på de bindende mål overfor kommuner og skoler. Forestiller man sig et centralt tilsyn? Hvad er det for en skole, der kommer ud af det? Jeg forudsætter, at Undervisningsministeriet lægger op til en dialogbaseret evaluering og ikke en egentlig kontrol af den enkelte kommune eller skole!

Hertil kommer, at bindende mål vil øge udgiftspresset på folkeskolen. Allerede fordi de vejledende timetal nu bliver gjort til minimumstimetal. Det bliver samtidig en stor udfordring at sikre, at det øgede fokus på faglighed rummes i folkeskolens ordinære aktiviteter og ikke fører til en stigning i udgifterne til specialundervisning. Det kræver en god dialog mellem skolefolk, KL og ministerium.

Børne- og Kulturchefforeningen mener, at skolen skal udvikle sig i samklang med samfundsudviklingen og skal kunne tåle de udfordringer, der stilles fra elever, forældre og politikere. Det gælder også, når nationale og internationale evalueringer sætter fokus på nye problemfelter i den danske folkeskole. Samtidig er vi som praktikere opmærksomme på, at for mange lokale og centrale udviklings- og lovgivningsinitiativer over for kort tid kan skabe frustration og indvikling i stedet for udvikling. Der er derfor nu brug for, at politikerne giver folkeskolen udviklingsro i en 4-årige periode, indtil forliget skal evalueres. Således at initiativerne får tid til at forplante sig og blive en del af folkeskolens dagligdag og pædagogiske praksis.

Og så en generel opfordring til politikere lokalt og centralt. Vi har også i fremtiden behov for brede forlig om folkeskolen. Folkeskolen bør ikke blive et ideologisk projekt, hvor vi oplever store ændringer i skolens lovgivningsmæssige fundament, hver gang der dannes en ny regering.

Vi ønsker derfor generelt centrale beslutninger om skolen:

- der giver rammer for udvikling af en lokalt styret, faglig styrket, fleksibel og rummelig skole.
- Som fastsætter centrale forventninger til skolen gennem mål - men uden centrale standarder,
- som tager højde for at børn har forskellige veje til at lære, og at børns risiko for at snuble over læringstærsklen er forskellig. I det videnssamfund, som nu er vores er det afgørende at skolen stimulerer børnenes lyst til at lære og at blive ved med det - også når de ikke er børn længere. Derfor er det ikke nok at fokusere på flere timer. Det handler også om den pædagogiske praksis: Mere af det samme er ikke nok!

Styrket evalueringskultur

Såvel Socialministeren som Undervisningsministeren har lagt vægt på, at vi på det kommunale børneområde dokumenterer og evaluerer vores indsats. I BKF har vi bakket kraftigt op bag dette synspunkt, og også bag, at evalueringen skal offentliggøres og være tilgængelig på institutionens hjemmeside. Det er vigtigt, at dokumentation og evaluering bliver en integreret del af dagplejens, skolens, klubbens og daginstitutionens daglige pædagogiske praksis. Samtidig er det vigtigt at udvikle nye evalueringsværktøjer rettet mod institutionen som helhed, mod den enkelte leder og medarbejder og det enkelte barn.

Til gengæld synes vi, der er evalueringsformer, der kan omlægges. Det gælder for eksempel Folkeskolens Afgangsprøve. Er prøveformer-

ne tidssvarende? Det er nødvendigt, at vi drøfter, om der er behov for nye prøveformer, der ligger i mere umiddelbar forlængelse af folkeskolens pædagogiske praksis. Og vi bliver også nødt til at drøfte, om anvendelsen af disse prøve- og evalueringsformer står mål med de store ressourcer, som kommunerne anvender hertil.

Et væsentligt bidrag til denne debat er Evalueringsinstituttets netop offentliggjorte evaluering af de afsluttende prøver - og EVA's betragtninger omkring lærerers og elevers tilgang til fag, der ikke karaktervurderes i dag.

Fælles indgang til lærer- og pædagoguddannelsen

Medarbejdernes grunduddannelse er helt central for udviklingen af det kommunale børne- og kulturområde. Det er gennem grunduddannelsen fagkulturen og fagligheden dannes. Derfor er BKF også meget opmærksom på de evalueringer af pædagog- og læreruddannelserne, der finder sted henholdsvis i år og næste år.

Indledningsvis føler jeg behov for at præcisere, at det er vores forventning, at institutionerne er opmærksomme på, at de studerende, der optages, har tilstrækkelige forudsætninger for også at kunne gennemføre uddannelsen.

Vores forventninger til pædagog- og læreruddannelsen er i øvrigt:

- at uddannelsen giver et både bredt og dybt pædagogisk fundament for at fungere med teorien som ballast i den praksis, de studerende skal fungere i efterfølgende, samt
- at de studerende får relevant viden om det kommunale arbejdsmarked de skal fungere på efterfølgende.

Uddannelserne skal afspejle de faglige og pædagogiske udfordringer, der stilles på børneområdet. Det gælder ikke mindst behovet for at styrke samarbejdet mellem lærere og pædagoger. Lærer- og pædagoguddannelsen skal have et fælles basisår eller et fælles se-

mester under uddannelsen. Dannelsen af de nye Centre for Videregående Uddannelser kan helt sikkert bidrage hertil.

De kommende lærere og pædagogers faglighed skal kunne rumme de forskellige tilrettelæggelsesformer, der er nødvendige for at give differentierede tilbud til børnene.

Vi bør endelig vurdere, om vi i lighed med Sverige skal forlade "enhedslæreruddannelsen" og etablere en modulopbygget læreruddannelse, med en indbygget specialisering, der rettes mod henholdsvis førskole-, skole- og ungdomsuddannelserne. Alt dette vil vi vurdere og drøfte nærmere, når evalueringerne af begge uddannelser er gennemført.

Må jeg i øvrigt slå et slag for, at vi i kommunerne medvirker til at udvikle den nye meritlæreruddannelse. Vi kan bidrage ved at udvikle nye tilrettelæggelsesformer sammen med seminarierne og ved at tage godt imod de nye studerende i praktikken. Vi får god brug for disse lærere i kommunerne i de kommende år. Og lad os i øvrigt glæde os over, at det ikke går så slemt som præsten prædikede på dette område. Seminarierne fik mange ansøgere - og mange veluddannede ansøgere.

Børnekulturen og kulturen som vækstfaktor

Kulturindsatsen for børn og unge har fået en markant saltvandsindsprøjtning i de seneste år. Mange kommuner har prioriteret området og Kulturrådet for børn har virket som dynamisk igangsætter og katalysator for gennemførelsen af mange børnekulturelle projekter i kommunerne. Når rådet pakker sammen om et halvt år er der grund til at sige det tak for veludført arbejde. Rådet har ikke alene igangsat mange aktiviteter. De har også formået at inddrage brugere og kommuner i udviklingen af indsatsområder. Det var der nok et og andet overlevende centralt råd, der kunne lære af.

BKF har for længst taget Regeringens beslutning om at nedlægge dette råd - og andre tilsvarende råd og udviklingscentre - til efterretning. Det er en Regerings ret og pligt at trimme sin rådgivningsstruktur. Til gengæld forestår der nu en række udfordringer for Kulturministeriet centralt og for os lokalt:

Vi skal som kommunale ledere medvirke til,

- at børnekulturområdet lokalt gødes og udvikles og at kulturinstitutionerne samarbejder og udvikler aktiviteter på tværs. Til gavn for udviklingen af børn og unges kreative kompetencer i skoler, daginstitutioner og andre kommunale institutioner
- at børnekulturområdet indgår som ligeværdig del af den kommunale kultursatsning, således at også dette område medvirker til kulturel vækst.

Af Kulturministeriet forventer vi, at man fortsat sikrer udvikling af området og at det ikke bliver glemt blandt de øvrige kulturministerielle tiltag. At området gødes og gror. Børnekulturområdet bør ikke glemmes, men udvikles. Det vil BKF bidrage til.

Bibliotekerne spiller også en væsentlig og ændret rolle i Videnssamfundet. Bibliotekerne er midt i en rivende udvikling, der på en gang skal gøre dem i stand til at løse opgaven som det 24 timers åbne digitale informationstilbud og samtidig fungere som kulturelt mødested og åbent læringscenter.

Bibliotekernes udvikling er et godt eksempel på, hvordan kulturområdet kan medvirke til at skabe regional og lokal vækst. Derfor hilser Børne- og kulturchefforeningen også Kulturministerens nye provinspulje velkommen. Det er mit håb, at vi som børn- og kulturchefer kan bidrage til, at der i de enkelte områder af Danmark iværksættes nogle aktiviteter på tværs af kommunerne.

Velfærd og civilsamfund - en dialog

Der er lagt op til en drøftelse af velfærdssamfundets opgaver og struktur: Hvad skal løses af stat, amt og kommuner, og hvad skal løses af civilsamfundet. Samtidig er der med frit-valgsforslagene også sat fokus på måden hvorpå og organisationen hvori vi løser vores opgaver.

Jeg er lidt træt af de automatiske rygmarvsmeldinger, der ind imellem kommer fra diverse interesseorganisationer, når der stilles forslag om en anden måde at organisere vores velfærdsopgaver på. Et forslag om at organisere skoler og daginstitutioner anderledes bliver eksempelvis i nogens udlægning til, at KL vil have 60 elever i klasserne og forslaget om kombibiblioteker bliver også mødt med paraderne oppe.

I BKF og som børne- og kulturchefer agerer vi ikke således. Vi møder nye udfordringer med saglige og fornyende indspil.

Ikke mindst på vore områder er der behov for at drøfte snittet mellem det offentlige og civilsamfundet. Eller med klarere ord: Hvilke opgaver må og skal skoler, daginstitutioner og kulturinstitutioner påtage sig? Hvilke opgaver kan det frivillige foreningsliv påtage sig? Og hvilke opgaver skal forældrene påtage sig som ansvarlige for deres børns liv og som opdragere? - Derfor er vi også svært tilfredse med, at Statsministeren har ytret sig så klart i denne debat.

Det er helt legitimt, at forældre stiller forventninger til eksempelvis dagplejen, til daginstitutionen og til skolen, men det er også OK, at vi stiller præcise og konkrete forventninger til forældrene, som medspillere omkring deres børns udvikling. Og det er ikke urimelige forventninger vi stiller. Blot forventninger om

- at forældrene sender deres børn udhvilede i skole og i øvrigt (i rimelig omfang) bakker op omkring skolen og daginstitutionen og de regler og normer, der gælder her,
- at man deltager i forældremøder, i møder mellem daginstitution og forældre,
- at man sætter sig et kvarter eller en halv time for at få styr på barnets lektier,
- at man tager en tjans i forældrerådet eller i forbindelse med daginstitutionens hyttetur eller et forældrearrangement.

Vi skal og vil styrke dialogen med forældrene. Vi skal undgå situationer der spidser til, hvor der graves grøfter mellem institutioner og forældre. Før hed det "dialog i øjenhøjde" Det udtryk kan ingen holde ud længere. Men det handler om en samtale hvor begge parter lytter.

Vi forventer, at også de centrale forældreorganisationer på børneområdet gennem deres anbefalinger bidrager til at styrke denne dialog og ikke til at mistænkeliggøre læreres og pædagogers arbejde. Forældre og institutioner skal medvirke til at gøre noget ved de mange indsatsområder, der iværksættes:

- klarere mål for seksualundervisning,
- bekæmpelse af mobning,
- iværksættelse af en national handlingsplan mod fedme.

Ja, jeg kunne blive ved. - Og vi skal blive ved. - Men det skal gøres på en måde, så det giver mening på institutionen eller i skolen og det må ikke ske på bekostning af institutionens eller skolens primære opgave.

Vi skal stille forventninger til alle forældre - også til dem der har færre ressourcer. Derigennem kan vi også være med til at bryde den sociale arv. Hvis vi ikke stiller krav og forventninger til de svage børn og forældre sender vi et signal om, at vi ikke kærer

os om dem. Husk det er utåleligt for børn og voksne kun at blive tålt.

Som et led i debatten om fremtidens velfærdssamfund indgår også elementer om struktur og deregulering. Det sidste har vi ikke oplevet meget af i praksis endnu. Det er fint, at Kulturministeren har nedsat et udvalg, der skal gøre det lettere at være forening i Danmark. Men vi savner nogle flere initiativer, der gør det lettere at være kommune. Foreløbig har ændringerne af Folkeoplysningsloven og Sprogcenterlovgivningen ikke gjort disse områder lettere at administrere - tværtimod og antallet af bekendtgørelser vi modtager til høring fra Social- og Underministeriet er ej heller blevet færre.

I forhold til strukturkommissionens arbejde glæder vi os over 3 forhold.

- 1) at de skal arbejde hurtigt
- 2) at udgangspunktet for arbejdet er indholdssiden: Hvem løser opgaven bedst overfor borgeren
- 3) at det er både stat, amt og kommuners opgaver, der kommer under lup.

KL har indbudt til dialog med chefforeningerne om emnet og jeg skal foreslå, at I med udgangspunkt i indholdet, og ikke med udgangspunkt i sogne- og amtsgrænser, tager del i denne drøftelse ved de arrangementer som paraplyorganisationen vil iværksætte i den kommende tid.

Det er spændende at være leder og medarbejder på det kommunale børn- unge- og kulturområde i disse år. Det skorter ikke på udfordringer, der i høj grad sætter fokus på ledelse og organisation - og på måden hvorpå vi løser vores opgaver. Det går ofte stærkt -

og skulle nogen af jer opleve, at I ikke altid får tak, så vil jeg råde bod på det i dag og takke jer for jeres indsats.

Også tak til samarbejdspartnere i Ministerier, KL og andre fag- og interesseorganisationer for en meget frugtbar dialog og godt samarbejde i det forløbne år. Vi glæder os til samarbejdet med jer i de kommende år.

Endelig tak til amtsformænd og bestyrelse for en stor arbejdsindsats og et konstruktivt samarbejde i det forløbne år. Vi er fortsat en forening i vækst såvel medlemsmæssigt som aktivitetsmæssigt.

Hermed overlader jeg den skriftlige og mundtlige beretning til generalforsamlingens behandling.